

Bemutatjuk a Habselyem Kötöttárugyárat

LÁZÁR KÁROLY

A fejlődés útja napjainkig

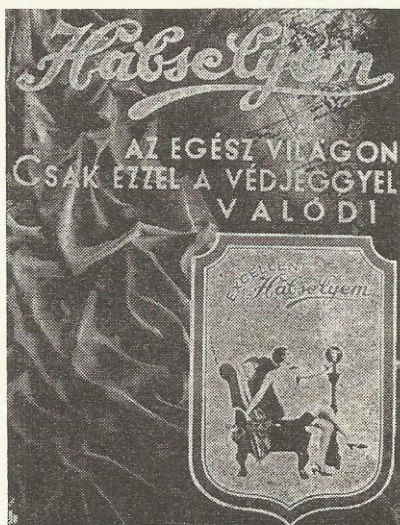
A Habselyem Kötöttárugyár mai formájában 1961-ben alakult meg két kisebb vállalat összevonásával. Az elődállalatok közül a Pesterzsébeti Kötöttárugyárat — Hazai Kötszövő Ipar néven — 1922-ben, a Selyem- és Gyapjúárugyárat 1923-ban alapították. A két gyár teljesen eltérő módon fejlődött, azonban az 1950-es években termelési profiljuk már sok hasonlóságot mutatott. Ezért határozott úgy az akkori iparvezetés, hogy a 60-as évek iparpolitikai irányvonalának megfelelően a két kisebb gyárat Habselyem Kötöttárugyár néven egy nagyvállalattá vonja össze. (A „Habselyem” elnevezés eredete a Selyem- és Gyapjúárugyár egy hagyományos termékcsoportjának márkanevére vezethető vissza — 1. ábra. Ezzel a márkanévvel

hozta forgalomba a gyár a 30-as években oly népszerű, lánchurkolt műselyem kelméből készült finom, nagyon kellemes viselési tulajdonságú fehérneműt, amelyeket a Selyem- és Gyapjúárugyár még a felszabadulás után is sikerrel gyártott.)

Az összevonással párhuzamosan jelentős profil-tisztítást is végrehajtottak, mind a termelőberendezések, mind a termékek tekintetében. Ennek során alakult ki a vállalat tisztán lánchurkoló gépprofilja, amellyel mintegy tíz éven át — az új gazdasági mechanizmussal bevezetett új iparpolitikai elvek érvényesüléséig — egyedülálló volt Magyarországon. Ez határozta meg a gyártmánystruktúrát is. Ebben az időszakban élték fénykorukat a nylon fehérneműk és nylon ingek, amelyek ezzel a technológiával készültek, és amelyek gyártását a Habselyem Kötöttárugyár igen magas színvonalra fejlesztette.

Az 1968-as gazdasági reform jelentős változásokat hozott. Az egyre nagyobb gazdasági hatékonyságra való törekvés, ugyanakkor a jelentős létszám-gondok arra indították a Habselyem Kötöttárugyárat is, hogy megkezdje vidéki üzemeinek telepítését. Kecskeméten, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Kurityánban, majd a Kurityánhoz közeli Kazincbarcikán létesített konfekció üzemetek, amelyeket később — közeli falvakban — további telephelyekkel is bővített. 1976-ban vette át a vállalat a helyi tanácstól a Kiskunfélegyházi Ruhagyárat is, amely a Habselyem Kötöttárugyár gyáráként működött tovább és működik azóta is.

Az 1970-es években lezajlott divatváltozás, amely ismét a természetes szálakból készült termékeket részesítette előnyben a korábban oly népszerű szintetikus árukkal szemben, valamint az 1973—1974-ben bekövetkezett olajválság és az azt követő világméretű recesszió új helyzetet teremtett a Habselyem Kötöttárugyár számára is. Új

1. ábra. Az 1930-as években már HABSELYEM néven hirdette a gyár termékeit

termékeket kellett kifejlesztenie és új piacokat kellett felkutatnia. A gyártmányfejlesztés igen erőteljesen fordult a pamut típusú fonalak lánchurkológépi feldolgozása felé, amit még ma is számottevő műszaki teljesítménynek könyvelhetünk el. A korábbi fehérnemű-főprofil mellett egyre jelentősebb helyet foglaltak el a vállalat kollekcióiban a szabadidőruházati cikkek, pizsamák, iskolaköpenyek, könnyű női felsőruhák, később a tréningruhák, úszónadrágok is. Elősegítette a gyártmányfejlesztés munkáját az az egyre bővülő bér munkakapcsolat is, amit a Habselyem Kötöttárugyár nyugat-európai tőkés vállalatokkal létesített, és amelyek révén megismerkedhetett a fejlett technológiákkal, gépparkja korszerű, világszínvonalon álló berendezésekkel bővíthetett.

A bér munka mellett a vállalat egyre több export-árut gyártott saját anyagainak felhasználásával is, és 1976-ban egy akkor újnak számító üzletet, külföldi tőkés vállalattal létesített kooperációs kapcsolatot is létrehozott. Ez az angol kötöttárugyár használt, de nem régi és jó állapotban levő körkötőgépeket adott el a Habselyem Kötöttárugyárnak, bevezette itt az ezekkel a gépekkel alkalmazandó technológiát, elősegítette igen magas színvonalú, tőkés piacokon is jól értékesíthető termékek kifejlesztését, és vállalta, hogy az így gyártott termékek felét visszavásárolja. Az együttműködés igen eredményes volt és nyolc éven át állt fenn. Ennek köszönhető, hogy a korábban kizárólag

lánchurkológépekre alapozott technológia a Habselyem Kötöttárugyárban körkötőgépekkel bővült ki. Ez az új műszaki lehetőség nagyon meggyorsította a termékszerkezet korszerűsítését, elérhetővé tette újabb, divatosabb fonalak fajták alkalmazását és azokból divatos mintázatú és szerkezetű kelmék, készárúk készítését. Ezzel a gépparkkal a Habselyem Kötöttárugyár volt az első hazai vállalat, amely a hagyományosnál finomabb gépekkel rendelkezett, s ez ismét lökést adott a termékkorszerűsítésnek (2. ábra).

Az angol kooperációban beszerzett újabb fajta gépek arra ösztönözték a vállalatot, hogy fejlesztését ebben az irányban saját kezdeményezéséből is folytassa, így a kooperáció kapcsán beszerzett gépek száma hamarosan megkétszereződött és a körkötött kelmék termelése a vállalatnál számottevő lett.

Az angol kooperációnak azonban nemcsak ez volt a haszna. Az új kötési technológiával együtt meg kellett honosítani egy újabb festési-kikészítési technológiát is, amivel a vállalat korábban nem rendelkezett. Azt megelőzően a Habselyem Kötöttárugyár kelméit más vállalatnál, bér munkában készítették ki. Az újabb kelmétípusoknak azonban a bér munka végző technológiai lehetőségei már nem feleltek meg, ezért a Habselyem Kötöttárugyár megkezdte a berendezkedést a saját hatáskörben végzett festésre-kikészítésre. Az angol vállalat szakemberei jelentős segítséget nyújtottak ebben is.

2. ábra. Az angol kooperáció keretében létrehozott körkötőüzem

Ugyancsak jó eredményeket ért el a vállalat a kooperációban rejlő lehetőségek kihasználásával a konfekciószerzés tekintetében is. A Habselyem Kötöttáru gyárának igen jelentős konfekcionáló kapacitása van (évente mintegy 15 millió darab készáru konfekcionál), ahol a korszerű szervezési módszerek óriási termelékenységjavító hatást fejthetnek ki. Az angol vállalat konfekciószerzői olyan módszereket vezettek be az angol exportra gyártott termékek előállításában, amit aztán a többi terméknél is alkalmazni lehetett és ez nagy mértékben előrevitte a termelékenységi színvonal emelését a vállalat valamennyi konfekcióüzemében.

A Habselyem Kötöttáru gyár az 1961-et követő több mint két évtized alatt hatalmas utat tett meg és a magyar kötőipar egyik legnagyobb és legjobban működő vállalata lett. Termékeinek — értékben számítva — közel 64%-át a belkereskedelemnek, 23%-át szocialista exportra, mintegy 13%-át pedig konvertibilis deviza elszámolású exportra gyártja. Felhasznált nyersanyagait (60—65%-ban konvertibilis deviza elszámolású importból (főleg Nyugat-Európából), 35—40%-át hazai fonalgártól vásárolja.

A vállalat piaci helyzete

A Habselyem Kötöttáru gyár termékei (női és leányka fehérműk, hálórúhák, szabadidőrúházat, sportruházat, iskolaköpenyek, könnyű felsőrúházat) a *belföldi piacon* rendkívül keresettek, az igények a vállalat kapacitását jóval meghaladják. Ez arra készteti a kereskedelmi vállalatokat, hogy jelentős mennyiségű importárut hozzanak forgalomba s ezek a Habselyem Kötöttáru gyár termékei számára igen jelentős konkurenciát jelentenek. A vállalatnak olyan külföldi termékekkel kell versenyeznie, mint amilyenek például az olasz fehérműk, a nyugat-német sportruházati cikkek, vagy a fejlődő országokból beszerzett tömegáruk. Ahhoz, hogy a Habselyem Kötöttáru gyár megállja a helyét ebben a versenyben, nagyon erősen figyelembe kell vennie belkereskedelmi partnereinek igényeit mind a választék kialakításában, mind az árak és a szállítási feltételek tekintetében. A vállalat állja ezt a versenyt és termékeit a hazai fogyasztók szívesen vásárolják. Jelentős a vállalat kelmeértékesítése is továbbfeldolgozók számára.

Konvertibilis deviza elszámolású exportjában a vállalat szem előtt tartja a népgazdasági érdekeket és követelményeket és évek óta egyenletesen emeli eladásait. Míg a korábbi években nagy szerepet játszott az exportban a közel-keleti piac, ami azonban sajnos fékezte a vállalat eladási lehetőségeit, addig az utóbbi időkben — a korszerű sportruházati termékek kifejlesztésével — megnyíltak számára fontos nyugat-európai piacok is. Így nagy mennyiségben szállítottak ilyen árukat az NSZK-ba, Svédországba, Dániába. Sikerült növelni eladásait a hagyományos fehérműkből is (3. ábra). Finnországba és megtették a kezdeti lépéseket az USA-ba és Kanadába irányuló exportban is. Ezekben a

3. ábra. Hagyományos hálórúházati termékek a Habselyem Kötöttáru gyárban

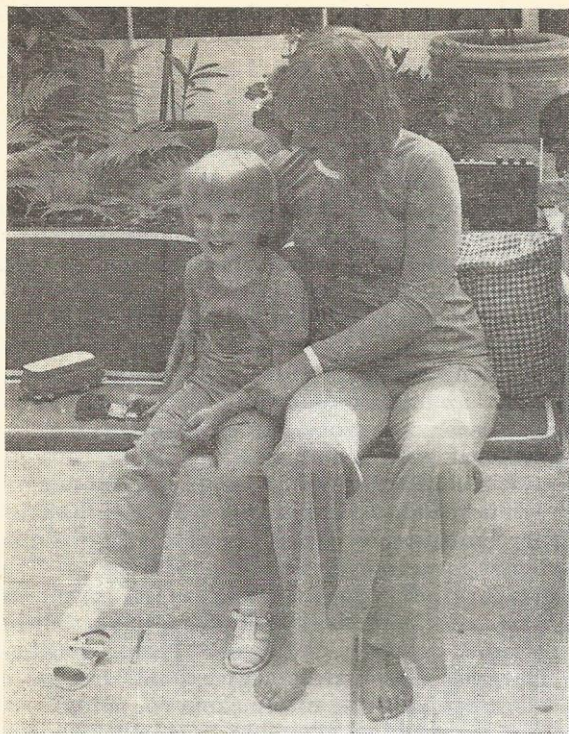
piacokon a jó ármunka döntő fontosságú, ezért erre igen nagy figyelmet fordít a vállalat. Import kapcsolatait is felhasználja arra, hogy rajtuk keresztül export lehetőségeket kutasson fel és realizáljon.

A szocialista országokba irányuló export zömét a Szovjetunióban történő eladások jelentik. A szovjet piac a Habselyem Kötöttáru gyár számára hosszú évek óta kiegyensúlyozott, jó kapcsolatot jelent. Termékei iránt a Szovjetunió állandó, sőt egyre növekvő keresletet mutat és az eladások mértékét csupán a kontingensek határozzák meg. Új gyártmánycsoportok bevezetésével és a meglévők korszerűsítésével minden évben kitöltik ezt a keretet.

A Szovjetunió mellett Mongólia jelent még számottevő piacot a vállalatnak, ezenkívül egy NDK-beli és egy csehszlovák kötöttáru gyárral szintén évek óta tartó stabil árucere-kapcsolatot tart fenn, ami hozzájárul a kelmeválaszték bővítéséhez.

Gyártmányfejlesztés

A Habselyem Kötöttáru gyár egyik erőssége a gyártmányfejlesztési tevékenység igen magas színvonala. Ez segítette a vállalatot abban, hogy a változó piaci körülményekhez alkalmazkodva folyamatosan alakítsa termékstruktúráját, mindig megtalálva azokat az újdonságokat, amelyekkel elavuló, korszerűtlenné váló termékcsoportokat felválthat, miközben folyamatosan kihasználja termelőberendezéseit és technológiájával alkalmazkodik a műszaki lehetőségekhez. Hogy csak néhányat említsünk az utóbbi időszak jelentősebb gyártmányfejlesztési eredményeiből:

4. ábra. Jellegetes pamuttipusú szabadidruhák

- egyre növekvő mennyiségben és választékban gyártja a vállalat pamut-poliészter összetételű fehérneműit, szabadidruháit, amelyek kivitelükben és minőségükben egyaránt nagy tetszést aratnak a fogyasztóközönség körében és amelyekből jelentős exportszállítások is történnek (4. ábra);
- a szintetikus fehérnemű- és hálórúházi termékek körében végrehajtott gyártmányfejlesztés újszerű kelmeszerkezeteket eredményezett, amelyekből rendkívül divatos és keresett, az importáruval méltán versenyképes termékeket gyártanak;
- 1984-ben visszahozták az oly sokak körében keresett „valódi Habselyem” terméket, a klasszikus viszkóz selyemből készült fehérneműket, azonban a jelenlegi magas minőségi követelményeknek megfelelően javított, korszerűsített változatban;
- megkezdtek a napjainkban egyre jobban elterjedő akril fehérneműk gyártását;
- bevezették a gumirugalmas szintetikus fonalból készült fehérneműk és úszónadrágok gyártását, valamint ilyen kelmék továbbfeldolgozóknak történő értékesítését női fürdőruhák gyártására, amivel jelentős mennyiségű konvertibilis deviza elszámolású import megtakarítását tették lehetővé a konfekcionálók számára;
- bevezették azoknak a nagyon korszerű tréningruháknak a hazai gyártását, amelyeket korábban csak az Adidas, a Puma vagy más nagynevű nyugati sportruházati cégektől lehetett beszerezni. A Habselyem Kötöttárugyár ilyen terméke minőségileg egyenértékű ezekkel a márkás árakkal, amit az is mutat, hogy ezek a

5. ábra. A Habselyem Kötöttárugyár sikeres sportruházati termékei

cégek a Habselyem Kötöttárugyártól is rendelnek kelmét, ill. készárut. (5. ábra)

A gyártmányfejlesztés igen fontos feladata az import nyersanyagok hazai termékekkel való lehetőség szerinti helyettesítése. E téren a vállalat szép eredményeket mutathat fel, különösen egyes díszítőelemek terén (nyomott mintát adó matricák, hímzett díszítőelemek).

A gyártmányfejlesztési munkát dicséri, hogy több nagynevű nyugati fonalgár engedélyezte védett márkanévének használatát a Habselyem Kötöttárugyár termékein — és ugyancsak a gyártmányfejlesztés eredményességének köszönhető, hogy a Habselyem Kötöttárugyár 15 éve minden évben számos díjat és kitüntetést nyert el termékeiért kiállításokon, vásárokon, különböző pályázatokon.

Műszaki fejlesztés

Az elmúlt évek nem kedveztek a Habselyem Kötöttárugyárnak sem jelentősebb műszaki fejlesztés végrehajtására, ennek ellenére nagy horderejű beruházást kezdett meg a vállalat kazincbarcikai gyárában, ahol új, korszerű festő-kikészítő üzemet létesít. Az építkezés 1985-ben befejeződött, a gépek telepítése — Világbank-hitel igénybevételel — 1986-ban megtörténik és még ugyanebben

az évben megindul a termelés is ebben az új létesítményben. Emellett a beruházás mellett csak kisebb, „hézagpótló” gépbeszerzésekre volt mód, ami viszont kétségtelenül rányomta a bélyegét a géppark állapotára és korára. Az elkövetkező évek feladata lesz, hogy ezen a területen jelentősebb fejlesztés történjék, erről a későbbiekben még szólnunk.

Arra mégis módot talált a vállalat, hogy műszaki fejlesztési intézkedésekkel végrehajtsa energiatakarékossági terveit. A kiskunfélegyházi gyárban átalakították a fűtési rendszert olajfűtésről gázfűtésre, és megtették az előkészületeket ugyanilyen átalakításra a kazincbarcikai gyárban is. Valamennyi gyárban és telephelyen felszámolták a rossz hatásfokú gőzfűtési rendszereket és melegvíz-fűtésre tértek át.

Munkaerő- és bérgazdálkodás

A Habselyem Kötöttárugyár munkaerőhelyzetét az utóbbi években viszonylagos stabilitás jellemezte. A teljes munkaidőben dolgozók száma 1984 folyamán csupán 2,4%-kal, 1985 I. félévében 1,3%-kal csökkent, és az előző évekhez képest mérséklődött a fluktuáció. Ebben szerepe volt annak a bérfejlesztésnek, amit 1985-ben a vállalat produkálhatott (átlagosan 4,73%). 1985 elején újabb 10%-os bérfejlesztést hajtottak végre, aminek keretében a szakmunkáspótlékot 5-ről 10%-ra, a délutáni műszak pótlékát 25%-ra, az éjszakai műszak pótlékát pedig 50%-ra emelték. Mindezek az intézkedések remélhetőleg folytatódhatnak a jövőben is (a vállalat ennek érdekében igen nagy erőfeszítéseket tesz) és ettől azt várják, hogy a létszámcsökkenés üteme nem gyorsul, sőt, talán meg is áll.

A bérfejlesztések előfeltételét a termelékenység növelése teremtette meg. Ezen a téren a vállalat igen jó eredményeket könyvelhet el. Az 1 órára jutó árbevétel például 1984 folyamán 15,5%-kal emelkedett, az 1 db konfekcionált termékre fordított normaóra pedig — az előző évhez viszonyítva — 3,6%-kal csökkent.

Szociálpolitikai tevékenység

A Habselyem Kötöttárugyár mindig is nagy gondot fordított arra, hogy dolgozóinak szociális ellátása igen magas színvonalú legyen. A vállalat nagyon szép üdülővel rendelkezik Balatonkenesén, de más üdülőhelyeken is bérel üdülőket. Budapesten a Váci úti gyárában saját bölcsődével rendelkezik és a budapesti XX. kerületi tanácsnak átadott pénzeszközökért maradéktalanul biztosíthatja a dolgozók gyermekeinek elhelyezését. A kommunista műszakok bevételéből támogatja kisnyugdíjas volt dolgozóit, és rendszeresen segíti dolgozóit lakásproblémáik megoldásában. Ez utóbbira minden évben 1 millió forintot alapít. Gyárainak nagy részében felújította az orvosi

rendelőket, munkásai számára tiszta, rendes öltözőket tart fenn. 1984-ben szociális költségekre 2,6 millió forintot fordított a vállalat.

Újítási tevékenység

A Habselyem Kötöttárugyár eredményes munkát végez az újítási mozgalom terén is. A vállalat előtt álló igen nagy feladatokat 1984-ben 113, 1985 I. félévében 49 elfogadott újítási javaslat segítette. Ezek eredményeként 1984-ben 16 millió, 1985 I. félévében 4,5 millió forint gazdasági eredmény volt elérhető. Az eredményeken belül megnövekedett azoknak az újításoknak a száma, amelyek az importbeszerzések csökkentésére irányultak. A legfontosabbak ezen a téren:

- a kelmetermelő gépekhez szükséges szemképzőeszközök konvertibilis deviza elszámolását importból történő beszerzése helyett saját öntési technológia kidolgozása és bevezetése,
- a fehérneműk díszítésére használt, ugyancsak konvertibilis deviza elszámolását importból beszerzett matricák helyett hazai gyártású matricák kifejlesztése a gyártóval közösen, és alkalmazásba vétele termékein (6. ábra).

Az újítómozgalom sikeréhez hozzájárult, hogy a gyárakban tevékenykedő újítási előadók igen jó munkát végeznek és a gyárak vezetői minden segítséget megadnak az újítóknak. Az újítási előadókat

6. ábra. Hazai gyártmányú, felvasalt emblémákkal díszített pamuttipusú termékek

anyagilag is érdekeltté tették munkájuk jobb, hatékonyabb végzésében — ennek hatása nem is maradt el. Ugyancsak jó hatású a gyárak közötti újítási verseny, amelyet évenként hirdetnek meg és értékelnek. A kiértékelés után a gyárak illetékeseivel megvitatják az aktuális teendőket. Nagy súlyt fektetnek az újítások értékelésének, véleményezésének gyors ügyintézésére, az újítási díj gyors kifizetésére. Érezhetően fellendítette az újítási mozgalmat az 1984-ben rendezett „Ötlethét”: az év során beadott újítások mintegy $\frac{1}{3}$ -át ebben az időszakban nyújtották be. Minden tavasszal megtartják az újítási ankétot is.

Annak érdekében, hogy a vállalat munkatársai kellőképpen tájékozottak legyenek, milyen területen is várják az újítók javaslatait, minden gyárban újítási feladattervet adnak ki a központi (vállalati) célkitűzésekhez kapcsolódva. 1984-ben a feladattervben megadott problémákra 58 elfogadott újítást adtak be, az összes elfogadott újítási javaslat 51%-át. Ez is azt mutatja, hogy ha az újítók megfelelő irányítást kapnak, ha felhívják figyelmüket a legproblematikusabb területekre, ez megmozgatja a munkatársak fantáziáját, alkotóképességét.

A vállalat jó újítási tevékenységét több elismerés fémjelzi. Kiváló újító kitüntetésben 12 fő részesült, a vállalat 1983-ban és 1984-ben II. helyezést ért el a Textilipari Dolgozók Szakszervezete és a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület által szervezett Kötő- és Rövidáruipari Munkavédelmi Újítási Versenyben, továbbá 1984-ben elnyerte az Ipari Minisztérium a Textilipari Dolgozók Szakszervezete és a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület által szervezett újítási verseny pályázaton az Országos Találmányi Hivatal elnökének Különdíját.

A VII. ötéves tervidőszak feladatai

A magyar népgazdaság VII. ötéves terve dinamikus fejlődést ír elő és ebben nagy szerepet szán a kötőiparnak is. Ebbe a keretbe illeszti be a Habselyem Kötöttáru gyár is a maga elképzeléseit.

A vállalat tervének alapkonceptiója a jobb minőségű, magasabb kategóriájú exportáruk gyártását célozza. Ennek érdekében a kötődében rekonstrukciót hajt végre és teljessé teszi a kelmék saját hatáskörben végzett festését-kikészítését. Újabb szabászati berendezések és varrógépek üzembe helyezésével emeli a konfekció munka termelékenységét, javítja az anyagfelhasználás gazdaságosságát. A VII. ötéves terv alapstratégiáját tehát a vállalat úgy fogalmazta meg, hogy

megfelelő ütemű, koncentrált, a tervidőszak elején végrehajtott fejlesztéssel 1990-re 40%-kal növeli a termelési értéket, miközben változatlanul (a fejlesztés ideje alatt is) biztosítja a vállalat rentábilis, a jelenlegi gazdasági szabályozás feltételei között is stabil, eredményes gazdálkodását. A vállalat célja az, hogy 1990-re árbevétele mintegy 40%-kal, nyeresége pedig 55%-kal haladja meg az 1985. évi eredményeket, a keresetek jelentős növelése mellett.

Ez a fejlesztési koncepció szervesen épül a vállalat jelenlegi műszaki színvonalára és annak struktúrájára, de a célnak megfelelően módosítja azt. E célok megvalósítása az átlagot meghaladó, a piaci viszonyokkal összhangban levő, hatékony fejlesztési tevékenységet követel meg a vállalattól, annak minden szakemberétől.

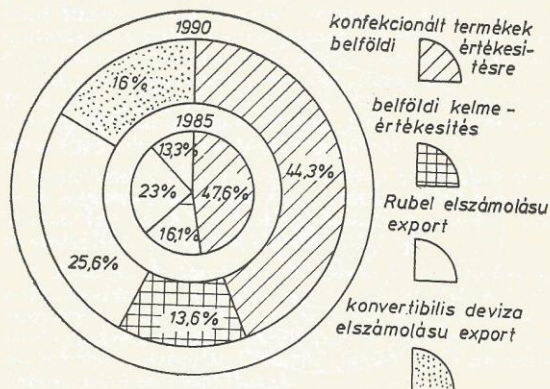
A tervezett fejlesztéseket azzal a tudattal készíti elő a Habselyem Kötöttáru gyár, hogy az ipari miniszter a vállalatot az ipar mintavállalatai közé sorolta, amelyekre fokozott felelősség hárul mind a hatékony gazdálkodás, mind az eredményesség, mind pedig iparunk és országunk bel- és külső presztizsének emelése terén.

A Habselyem Kötöttáru gyár termelésében jelentős szerkezetátalakítást tervez a VII. ötéves tervidőszakban. Ez az átalakulás 1987-ben erősödik és 1990-re felgyorsul. Az 1985. évi 36%-os exportrészarány 1990-re 41—42%-ra emelkedik (7. ábra). 21%-kal növelik a belföldi értékesítést. A termelés-növekedés üteme a tervidőszak első felében évenként 6%, a második felében — 1988-tól kezdődően — 8,8% lesz.

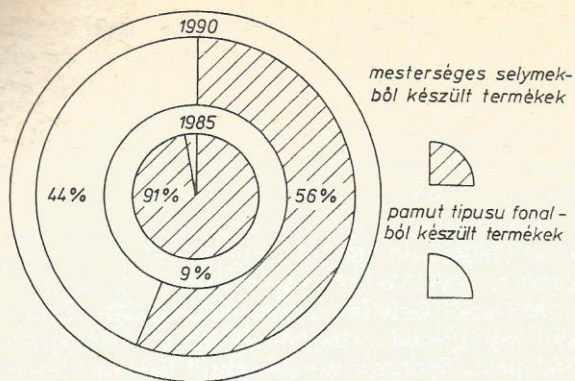
Amint ezek a számok is mutatják, a vállalat célja az, hogy a belföldi piacon eleget tegyen ellátási kötelezettségének, kielégítse a fogyasztóközönség magasabb igényeit is, a szocialista exportban — mindenek előtt a Szovjetunióba történő szállításoknál — az eddigiekhez hasonló jó eredménnyel elégtételt ki a vevők választék iránti igényeit, de jelentős mértékben javítsa a termékek minőségét is, a nem szocialista országokba irányuló exportban pedig egyrészt tegyen eleget a mennyiségi növekedés követelményeinek, másrészt olyan választékot hozzon létre, amely kielégíti a jelenleginél magasabb árkategóriába tartozó termékekkel szemben támasztott igényeket is.

Ahhoz, hogy a fenti célkitűzéseket a vállalat elérhesse, mulhatatlanul szükséges néhány alapvető intézkedés:

1. A gyártmányösszetételben növelni kell azoknak a termékeknek a mennyiségét, amelyek természetes alapanyagot tartalmaznak és főleg körkötő technológiával készülnek. A tervek szerint az ebbe a körbe tartozó termékek termelését az

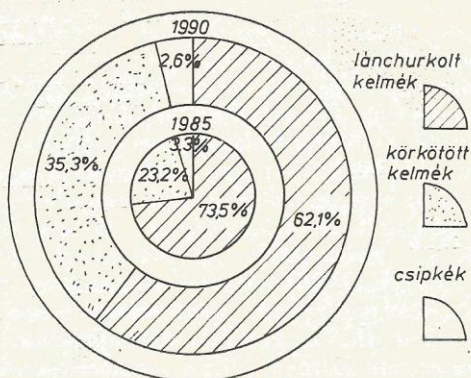
7. ábra. Az értékesítési relációk tervezett alakulása 1985—1990-ben

8. ábra. A Habselyem Kötöttárugyár termékeinek nyersanyag szerinti várható megoszlása 1985—1990-ben

1985. évihez képest 45%-kal megnövelik (8. ábra).

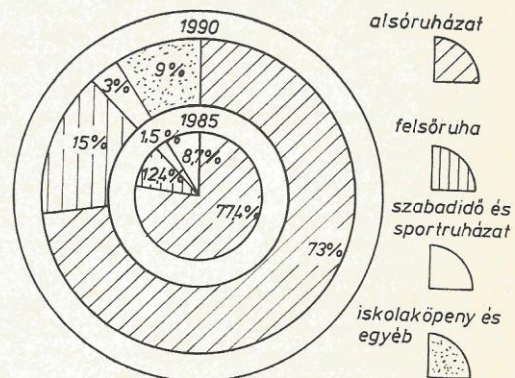
- A vállalatnál a legnagyobb hagyományokkal a *lánchurkoló technológia* rendelkezik. Nem tervezik ennek a technológiának a feladását, de figyelembe kell venniük, hogy a piaci igények most elsősorban a körkötött áruknak kedveznek. Ezért a VII. ötéves tervidőszak folyamán a körkötőgép-parkot fejlesztik erőteljesebben. Az a szándékuk, hogy a termelés jelenleg nem egészen egynegyedét kitevő körkötött kelmék arányát 1990-re 35% fölé emelik (9. ábra).
- Mindemellett szükség van arra is, hogy a mesterséges selyemfonalakból készített termékek körében (amelyek főleg lánchurkológépen készülnek) *jelentős gyártástechnológiai korszerűsítést* végezzenek. Ez a korszerűsítés kiterjed majd a kelme gyártó gépekre, részben újabb fajtájú, a jelenlegihez képest újabb lehetőségeket teremtő gépek felszerelésével is, de a gyártás más területeit is érinti. Az új gépbeszerzéseknél messzemenően figyelembe veszik a legújabb technológiai fejlesztéseket, amelyek egyrészt a termelékenység emelését, másrészt a minőség javítását célozzák, és teret nyitnak a mikroprocesszoros vezérlések szélesebb körű alkalmazásának a vállalat gépein.
- Múlhatatlanul szükséges, hogy a vállalat bővítse és korszerűsítse *festő-kikészítő kapacitását*. A kazincbarcikai gyárban 1986-ban fejeződik be egy korszerű festő-kikészítő üzem beruházása.

9. ábra. A kelmetermelés összetételének tervezett változása 1985—1990

Ha ez az üzem megkezdi a termelését, a saját hatáskörben végzett festés-kikészítés a termelés $\frac{2}{3}$ részére terjed majd ki. Részben a fennmaradó $\frac{1}{3}$ rész, részben pedig a tervezett termelésnövekedés szükségessé teszi, hogy a vállalat pesterzsébeti gyárában bővítsék a meglévő festő-kikészítő üzemet. Így lehetővé válik, hogy a VII. ötéves tervidőszakban átalakuló, szerkezetében is módosuló és mennyiségében is bővülő termékösszetétel e rendkívül fontos és a készárú minőségét és eladhatóságát messzemenően meghatározó műveletsort teljes egészében a vállalat saját irányítása alatt végezhesék, ami jelentős minőségjavuláshoz vezet majd. A tervek szerint erre 1988-ra kerülhet sor. A bővítéssel egyidejűleg jelentős lépést tesz a vállalat az energiatakarékosság terén is, mert a jelenlegi olajtüzelésről gázfűtésre alakítja át egész fűtési rendszerét, a technológiai rendszert is. Ugyancsak érvényre jut a népgazdasági tervnek az a célkitűzése is, amely az elektronizálás gyorsütemű fejlesztését írja elő. Az új festő-kikészítőgépek mikroprocesszoros vezérlései, a számítógéppel vezérelt festékkonyha-rendszer messzemenően eleget tesz ennek a célkitűzésnek.

- A termékösszetétel (10. ábra) változása befolyásolja a *konfekciótechnológiai fejlesztéseket* is. Szükség lesz újabb varrógéptípusok alkalmazására, a konfekciógép-park bővítésére, de igen fontosnak tartják a vállalat szakemberei, hogy minél magasabb termelékenységi szintet érjenek el ebben a munkában, ahol lehet, a műveletek automatizálásával. A konfekcióipari korszerűsítésekhez tartozik, hogy a szabászati munkában — mind a szabászati előkészítést, mind a tényleges szabás terén — a számítógépes rendszerek meghonosodjanak.
- Igen fontos feladat a *termékminőség javítása* a gyártás minden fázisában. Ezért nagy súlyt fektet a vállalat a gyártásközi ellenőrzés rendszerének fejlesztésére, beleértve annak műszaki előfeltételeit is (műszerek, segédberendezések).
- A vázolt műszaki fejlesztés azzal jár, hogy a vállalat igen korszerű, magas műszaki színvonalú termelő gépekkel gazdagodik. Az új gépekkel meghonosodik az elektronikus vezérlések

10. ábra. A Habselyem Kötöttárugyár termékösszetételének tervezett változása a VII. ötéves tervidőszakban

gazdag választéka, növekszik a gépek teljesítő-képessége, beállításuk, karbantartásuk felelősségteljes munkát igényel. Mindez elengedhetlenné teszi, hogy ezeket a gépeket kezelő, karbantartó, beállító szakemberek megismerkedjenek az új technikával és egyes területeken specialistákat alkalmazzanak. A vállalat képzési tervet állít össze annak érdekében, hogy a dolgozók időben elsajátítsák a szükséges ismereteket.

8. A vállalat nagy súlyt fektet arra, hogy a VII. ötéves tervben is tovább folytassa a *vállalat-irányítási rendszer korszerűsítését*. Ez a folyamat beilleszkedik az erre vonatkozó államilag előírt intézkedésekbe, de szükségessé teszik azok a változások is, amelyek a termelési feladatok megnövekedésével, a magasabb követelményekhez való alkalmazkodással járnak.
9. A felsorolt és a termelési folyamatot érintő fontos és nagy horderejű intézkedések mellett — a vállalat hagyományaihoz híven — nagy figyelmet fordítanak a dolgozók *szociális ellátására* is. Az elmúlt években jelentős eredményeket értek el ezen a téren, a feladat most az, hogy változatlanul fenntartsák a kedvező helyzetet. Erre vonatkozóan külön terv készül, amely messzemenően figyelembe veszi a Habselyem Kötöttáru gyárhoz tartozó öt gyár speciális és aktuális igényeit.

A fentiekben vázolt elképzelések megvalósítása összesen közel 600 millió forint fejlesztési költséget igényel az öt év alatt.

A terv céljainak megvalósítása érdekében nagy gondot fordít a vállalat a *dolgozók közvetlen anyagi érdekelttségének* messzemenő érvényre juttatására. Az anyagi ösztönzés bővítése a vállalat jövedelemtermelő képességének függvénye. A tervezett ár-

bevétel és nyereség elérése a kereseti színvonal évi kb. 9%-os növekedési ütemét teszi lehetővé. Amennyiben a gazdálkodás eredményei biztosítják az ütem fenntartását, a tervidőszak végére az átlagkereset mintegy 50%-kal emelkedik.

A kereseti színvonal átlagos növekedésén belül a vállalat a következő főbb bérpolitikai intézkedéseket tervezi:

- az alaphér- és kereseti arányok további javítását, mind a külső környezethez, mind a vállalaton belül egymáshoz viszonyítva. Ezen belül jobban érvényre kívánják juttatni az egyszerű és bonyolult munka közötti kívánatos arányokat, a munkavégzés körülményeiben jelentkező eltéréseket, az irányító és végrehajtó tevékenység közötti eltérő követelményeket;
- a magasabb szakmai képzettség megszerzésének a szakmunkáspótlék további emelésével való ösztönzése;
- többműszakos munka vállalásának ösztönzése a műszakpótlék újabb emelésével;
- a teljesítmények és a keresetek közötti kapcsolatot erősítése a teljesítménybér-formák továbbfejlesztésével.

A *vállalati szociálpolitikában* a Habselyem Kötöttáru gyár tovább javítja a munkavégzés körülményeit, és a megtermelt anyagi lehetőségek függvényében emeli egyes szociális juttatások színvonalát. Ezen belül

- tovább emeli a lakásépítési alapot,
- javítja a vállalati üdülés színvonalát,
- fokozatosan bevezeti a pályakezdeők letelepedésének támogatását,
- bővíti a tanulmányi ösztöndíj rendszert,
- erősíti a vállalati közművelődési tevékenységet.